

Centjariĝo de la Hamburga Tropika Instituto

R. SACHS

La titola nomo "Hamburga Tropika Instituto" estas malĝusta. Ne ekzistas instituto kun tiu nomo. Sed kiam vi vizitos la germanan havenurbon Hamburgo kaj demandos por serĉi helpon kontraŭ iu tropika malsano, ĉiu hamburgano tamen tuj sendos vin rekten al la "Tropika Instituto" en *Bernhard-Nocht-Strasse 94*, ne malproksime de la fama noktaventura plezurejo *Reeperbahn*. Certe estas nur ŝerca onidiro, ke la proksimeco de la instituto al la fam(aĉ)a plezuriga kvartalo de Hamburgo okazis pro fraŭleco de la unuaj institutaj direktoroj. Pli vere: ambaŭ - kaj tropika instituto kaj la amuzlokoj por amo-malsataj maristoj - ja fakte *devas* laŭnature troviĝi proksime de haveno...

La instituto, en kiu dum la unuaj jardekoj de sia ekzisto estis malkovrataj interalie la kaŭzanta aganto de la "ekzantema tifo" kaj de la "kvintaga febro", fakte havas alian nomon. En la jaro 1900 fondis d-ro *Bernhard Nocht* laborejon por studi tropikajn malsanojn. Ties oficiala nomo sekve fariĝis "Bernhard-Nocht-Instituto por ŝipanara kaj tropikaj malsanoj" en honorigo de la kuracisto-fondinto, iama asistanto de famkonata d-ro *Robert Koch*, malkovrinto de la tuberkulozoĝermo.

Sian ekeston *Bernhard-Nocht-Institut (BNI)* ŝuldas grandparte al la riĉulmentaleco de la hamburga komercistaro. Fine de la 19a jarcento kreskis la komercaj rilatoj inter Germanujo kaj ties kolonioj - kaj la ŝipanaroj infektiĝis pro diverspecaj tropikaj malsanoj, precipe malario. Sed por servi al la ekonomio de la mondvasse konata kaj alte renoma Hansa Urbo Hamburgo (*Hansestadt Hamburg*) ties ŝipestroj kaj maristoj devis esti, laŭ insisteco de la riĉaj hansaj komercistoj, "absolute sanaj kaj laborkapablaj". Por tio la urbo memkomprene bezonis specialan esplorinstituton kaj hospitalon. Jam post la terura ĥolero-epidemie en la jaro 1892 Hamburgo estis dunginta la mar-armean kuraciston en rango de kapitano *Bernhard Nocht*. Li unue zorgis pri lokalizado kaj limigado de la epidemie en la grandurba regiono. Poste li fariĝis havena kuracisto kaj kontrolis la surŝipan higienon. En konkurenco inter Berlino kaj Hamburgo cele al fondo de instituto, en kiu kaj esploro kaj kuracado de tropikaj malsanoj okazu same kun trejnado de kuracistoj por estonta deĵoro en tropikaj landoj, la hansa urbo Hamburgo

gajnis superecon. Ankoraŭ nuntempe tiu tropikfaka supereco pruviĝas vera - kvankam la ekziston de la instituto grave minacis la perdo de la germanaj kolonioj post la unua mondmilito kaj la altgrada bombodetruo dum la dua mondmilito. Ekzistas intertempe germanaj tropikaj institutoj ankaŭ en Munĥeno (*München*), Tubingo (*Tübingen*) kaj Berlino (*Berlin*) - tamen nur kiel fakaj sekcioj de la respektivaj urbaj universitatoj.

Hodiaŭ laboras en *Bernhard-Nocht*-Instituto kun koneksa kliniko ĉirkaŭ 400 kunlaborantoj, 40 el ili estas kuracistoj kaj sciencistoj, kun aldonaj diplomantoj kaj doktorantoj. La esplorado de tropikaj malsanoj estas la plej grava tasko de tiu granda medicina institucio en Germanujo (kiu pro la superregiona signifo apartenas al "Scienca Unuiĝo *Leibniz*" kaj estas financata sume da ĉ. 90 milionoj da eŭroj po triono de la ŝtato, de la urbo Hamburgo kaj de aliaj germanaj federaciaj landoj) plus pluaj enspezoj el privataj donacoj kaj malsan-kasaj asekuroj.

En la sekcioj medicina mikrobiologio, parazitologio kaj tropika medicino estas pristudataj la plej danĝeraj kaj plej vaste disvastiĝintaj malsanoj en tropikaj regionoj: malario kaj aliaj parazitaj infektoj kiel ekz. amebozo kaj rivera blindeco, tripanosomozo kaj filariozo, sed ankaŭ virusaj malsanoj kiel aidoso, lasao, ebolo kaj dengo febroj. Por la parte treege danĝera laboro estas disponigita altsekurec-laboratorio, en kiun la esploristoj nur rajtas eniri post surmeto de hermetike fermita "astronaŭt-vestaĵo".

La Hamburga instituto nun kunlaboras kun sciencistoj en Brazilo, Gvineo, Hindujo kaj Vjetnamo. Ekde 1998 BNI subtenas esplorstacion en *Kumasi* (Gano / okcidenta Afriko), kunlabore kun la tiea universitato, precipe por esploro de rivera blindeco kaj malario, kaj medicina prizorgado de pacientoj. Krome, la engaĝiĝo en tiu afrika lando celas, malpliigi la en Germanujo pligrandiĝantan deficiton de tropikmedicino sperta scienca personaro. Tiun taskon plenumis ĝis 1990 la esploralaboratorio de BNI en Liberio, Okcidentafriko. Post interkonsento kun la Liberia registaro, BNI estis fondinta en la jaro 1968 meze de la pluarbaro laboratorion por surloke pristudi - krom la supre menciitaj tropikaj malsanoj - ankaŭ la dormomalsanon (homan tripanosomozon) kaj la infekton de la homo pro pulmaj distomoj (paragonimozon). La perforta fermo de la esplorstacio en junio 1990 pro ruiniĝa intercivilita milito finis fruktodonan reserĉadon de sciencista esplorgrupo en la afrika pluarbaro.

En Hamburgo mem oni ne nur esploras, sed ankaŭ kuracas kaj konsilas pri tropikaj malsanokondiĉoj. En la hospitalklinika sekcio de 68 litoj (2 el ili estas "altsekureclitoj" por pacientoj kun ekstreme kontaĝaj infektoj) dum la jaro 1999 estis prizorgataj 1410 personoj hospitale kaj 5800 personoj ambulatorie. Kuracistoj el tuta Germanujo kaj diversaj eksterlandoj kontaktis 9000 fojojn la institutmembrojn por konsiloj pri suspektaj simptomoj, kaj ĉirkaŭ 13 500 kuracistaj ekzamenrezultoj eliris el la diag-

